

УДК 338.242+339.3

JEL classification: L26, L52, O18, R16

[https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12\(42\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-12(42))

ПРІОРИТЕТИ ТА ЗАСОБИ СТРУКТУРНОГО РЕФОРМУВАННЯ У СЕКТОРІ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА РЕГІОНУ

ВАСИЛЬЦІВ Тарас

доктор економічних наук, професор, директор,
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
<https://orcid.org/0000-0002-2889-6924>
e-mail: tgvas77@ukr.net

МУЛЬСКА Ольга

доктор економічних наук, старший дослідник,
в.о. завідувача відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
<https://orcid.org/0000-0002-1666-3971>
e-mail: oliochka.mulska@gmail.com

МАГАС Денис

аспірант
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
<https://orcid.org/0009-0005-2107-8709>
d.mahas@gmail.com

У статті досліджено пріоритети та засоби структурного реформування в секторі малого підприємництва регіону, зокрема ключові напрями підвищення ефективності, конкурентоспроможності та стійкості. Також проаналізовано інструменти та механізми, за допомогою яких регіональні органи влади та зацікавлені сторони можуть підтримувати розвиток і модернізацію малих підприємств. Метою статті є обґрунтування пріоритетів та засобів структурного реформування у секторі малого підприємництва регіонів України. Виявлено, що сектор малого бізнесу зазнав суттєвих трансформацій: скоротилася кількість активних підприємств, відбулася зміна спеціалізації, перебудова логістичних ланцюгів та перехід на дистанційні та онлайн-формати діяльності. В умовах підвищених фінансових, ринкових та інституційних ризиків актуальною є проактивна регіональна політика, спрямована на стимулювання розвитку малого бізнесу, підвищення його стійкості та забезпечення структурних змін у секторі. Визначено ключові пріоритети реформування, серед яких стимулювання інноваційної активності, розвиток людського капіталу, формування сприятливого регуляторного середовища та підвищення ефективності управлінських процесів. Як засоби реалізації зазначених пріоритетів пропонуються гранти і субсидії, пільгове кредитування, розвиток бізнес-інкубаторів і акселераторів, цифровізація процесів управління та підтримка партнерських мереж між підприємствами та органами влади. Анотація підкреслює необхідність комплексного підходу до модернізації малого підприємництва в умовах війни та трансформації зовнішнього середовища.

Ключові слова: малий бізнес, мале підприємництво, сектор, суб'єкти господарювання, розвиток, стимулювання, структурне реформування, регіональна політика, пріоритети та засоби.

PRIORITIES AND MEANS OF STRUCTURAL REFORM IN THE REGIONAL SMALL BUSINESS SECTOR

VASYLTSIV Taras, MULSKA Olha, MAHAS Denys

SI «Institute of Regional Studies named after M.I. Dolishnyi NAS of Ukraine»

The article examines the priorities and means of structural reform in the regional small business sector, highlighting key areas for improving efficiency, competitiveness, and sustainability. It also analyzes the tools and mechanisms through which regional authorities and stakeholders can support the development and modernization of small enterprises. The purpose of the article is to substantiate the priorities and means of structural reform in the small business sector of Ukrainian regions. It has been found that the small business sector has undergone significant transformations: the number of active enterprises has decreased, their specialization has changed, logistical chains have been restructured, and there has been a transition to remote and online forms of activity. In the context of increased financial, market, and institutional risks, a proactive regional policy aimed at stimulating the development of small businesses, enhancing their resilience, and ensuring structural changes in the sector is particularly relevant. Key priorities for reform have been identified, including the stimulation of innovative activity, the development of human capital, the formation of a favorable regulatory environment, and the improvement of management process efficiency. As means of implementing these priorities, the article proposes grants and subsidies, preferential lending, the development of business incubators and accelerators, the digitalization of management processes, and the support of partnership networks between enterprises and authorities.

The abstract emphasizes the necessity of a comprehensive approach to the modernization of small businesses under conditions of war and ongoing transformations in the external environment.

Keywords: small business, entrepreneurship, sector, business entities, development, stimulation, structural reform, regional policy, priorities and means.

Стаття надійшла до редакції / Received 22.09.2025

Прийнята до друку / Accepted 12.11.2025

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сектор малого підприємництва в регіонах України зазнав істотних змін в умовах війни, що проявилось у скороченні кількості активних підприємств, зміні їхньої спеціалізації, перебудові логістичних ланцюгів і адаптації до нових умов попиту та пропозиції. Значна частина бізнесу була змушена перейти на дистанційні або онлайн-формати діяльності, шукати альтернативні канали постачання та реалізації продукції, а також оптимізувати витрати та структуру персоналу. Крім того, нестабільність зовнішнього середовища, ризики фізичної безпеки і економічні шоки призвели до суттєвого зростання операційних та фінансових ризиків для малих підприємств.

Внаслідок цих змін постає нагальна потреба у формуванні проактивної регіональної політики, спрямованої на підтримку і розвиток малого бізнесу. Така політика має поєднувати стимули для відновлення діяльності підприємств, розвиток нових форм бізнесу та підтримку підприємницької ініціативи з одночасним забезпеченням стабільності і захисту активів малих підприємств. Проактивний підхід дозволяє не лише адаптувати бізнес до умов війни, але й створює передумови для довгострокового розвитку та зростання конкурентоспроможності на регіональному рівні.

Ключовим завданням регіональної політики є досягнення структурних змін у секторі малого підприємництва, що передбачає модернізацію організаційних форм, впровадження інноваційних бізнес-моделей, оптимізацію ресурсного забезпечення та підвищення ефективності управлінських процесів. Особливу увагу слід приділити розвитку фінансових, інформаційних та консультаційних інструментів підтримки підприємств, а також створенню умов для інтеграції малого бізнесу у національні і міжнародні ланцюги доданої вартості.

Вказане актуалізує завдання обґрунтування пріоритетів та засобів структурного реформування у секторі малого підприємництва регіонів України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемам державного регулювання розвитку підприємницького сектора національного господарства приділено багато уваги у працях таких вітчизняних і зарубіжних науковців, як Акімова Л. М. [1, с.225–232], Аксьонова Т. С. [2, с.130–138], Боярчук Д. [3], Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Волошин В. І. [4, с.32–51], Гетманець О. [5, с.218–223], Кульпінський С. [6, с.34–38], Миколайчук А. Б. [7, с.32], Ситник Н. С., Стефанків Б. О. [9, с.136–140], Куницька-Іляш М. В., Березівський Я., наконецна Н., Іванова Л. [10, с.1785–1798], Мізюк Б., Зайченко В. [11, с.70–88] та ін.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Проте, в умовах війни традиційні механізми та інструменти управління розвитком підприємницького сектора потребують значного уточнення та вдосконалення.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування пріоритетів та засобів структурного реформування у секторі малого підприємництва регіонів України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Суб'єкти сектора малого підприємництва в регіонах України традиційно стикаються з низкою проблем у своєму функціонуванні та розвитку, серед яких високий рівень адміністративного тиску, складнощі у доступі до фінансових ресурсів, обмежена інфраструктурна та технологічна підтримка, а також нестача кваліфікованих кадрів та обмежені можливості для масштабування бізнесу. В умовах війни ці традиційні труднощі доповнилися новими перешкодами, такими як руйнування логістичних ланцюгів, зростання ризиків фізичної безпеки, нестабільність макроекономічних показників, обмеження доступу до ринків збуту та потреба термінової цифровізації бізнес-процесів для підтримки операційної діяльності.

Разом із цим, у регіональному розвитку малого бізнесу виявляються системні недоліки структурного характеру. До них належать недостатня координація між органами влади та підприємцями, обмежена інтеграція малого бізнесу у регіональні економічні стратегії, відсутність ефективних інституційних та фінансових механізмів підтримки, а також низька гнучкість управлінських та організаційних структур підприємств, що ускладнює їх адаптацію до кризових та трансформаційних процесів у зовнішньому середовищі.

Задля усунення визначених проблемних аспектів слід істотно модернізувати регіональну політику в сфері структурного реформування та розвитку сектору малого бізнесу. Для цього слід чітко розуміти стратегічні пріоритети та засоби структурного реформування в досліджуваній сфері (рис. 1).

Так, вважаємо, що першочерговим пріоритетом регіональної політики в сфері структурного реформування розвитку сектора малого підприємництва регіону має стати підтримка інноваційної активності та розширення підприємницької ініціативи. Такі структурні зміни дозволять підвищити

конкурентоспроможність малого бізнесу, сприяти появі нових видів продукції та послуг, активізувати розвиток стартапів і технологічних проєктів, а також створити умови для ефективного використання ресурсів та інтеграції підприємств у регіональні та національні економічні ланцюги доданої вартості.

При тому, цього можливо досягти за рахунок надання грантів і субсидій на розвиток нових підприємницьких ініціатив, особливо тих, що пов'язані з інноваційною діяльністю, реалізацією нестандартних проєктів, впровадженням нових технологій та продуктів, підвищенням ефективності виробництва та зміцненням конкурентних позицій суб'єктів малого бізнесу на ринку. Такі заходи стимулюють створення доданої вартості та сприяють формуванню динамічного та інноваційно орієнтованого середовища малого бізнесу.

Пільгове кредитування та фінансова підтримка інноваційного підприємництва через регіональні програми забезпечує доступ до необхідних фінансових ресурсів, знижує ризики впровадження нових рішень та сприяє розвитку стартапів і високотехнологічних проєктів. Створення бізнес-інкубаторів та акселераторів дозволяє підтримувати підприємців на ранніх етапах реалізації їхніх ідей, забезпечує менторську та консультативну підтримку, обмін досвідом та налагодження контактів з потенційними інвесторами. У сукупності ці заходи сприяють активізації підприємницької ініціативи, стимулюють інноваційний розвиток сектору малого бізнесу та зміцнюють його стійкість у конкурентному середовищі.

Структурні зміни відносно підвищення конкурентоспроможності та стійкості суб'єктів сектору, на нашу думку, повинні стати запорукою зміцнення спроможності суб'єктів малого бізнесу регіону адаптуватися до економічних, фінансових та ринкових ризиків, забезпечити стабільність діяльності в умовах кризових та трансформаційних процесів, підвищити ефективність управлінських рішень та закласти підґрунтя для довгострокового розвитку малого бізнесу на регіональному та національному рівнях.

До інструментів, які мають бути реалізованими у відповідних цілях, віднесемо Розвиток кластерних об'єднань та партнерських мереж, координацію використання ресурсів, обмін досвідом, отримання доступ до нових ринків збуту та спільну реалізацію масштабних проєктів. Такі об'єднання сприяють підвищенню ефективності виробництва, зміцненню ринкових позицій та формуванню конкурентних переваг на регіональному та національному рівнях.

Водночас, підтримка цифровізації бізнес-процесів забезпечує адаптацію підприємств до змінних ринкових умов і кризових ситуацій, підвищує швидкість обробки інформації та прийняття управлінських рішень, а також оптимізує витрати на управління і комунікації. Надання консультаційних та аналітичних послуг щодо ризик-менеджменту та стратегічного розвитку допомагає малим підприємствам виявляти потенційні загрози, прогнозувати їх наслідки, планувати ефективні заходи реагування та формувати довгострокові стратегії розвитку. У сукупності ці заходи сприяють підвищенню стійкості бізнесу та його здатності ефективно функціонувати у конкурентному та нестабільному середовищі.

У частині модернізації організаційно-управлінської системи та структури на всіх рівнях менеджменту, то ми вважаємо, що це дасть змогу підвищити ефективність прийняття управлінських рішень, оптимізувати внутрішні бізнес-процеси, забезпечити координацію діяльності між підрозділами, створити прозору систему контролю та моніторингу, а також адаптувати підприємства до змін зовнішнього середовища та підвищити їхню здатність до стратегічного розвитку.

Відтак, йдеться про впровадження сучасних інформаційно-аналітичних систем управління заради забезпечення своєчасного доступу до даних, ухвалення суб'єктами господарювання обґрунтованих управлінських рішень та підвищення прозорості бізнес-процесів. Підтримка професійного навчання та підвищення кваліфікації управлінського персоналу дозволяє зміцнити компетентність керівників і менеджерів, адаптувати їх до сучасних викликів та підвищити стратегічну спроможність підприємств. Консультаційна допомога щодо оптимізації внутрішніх процесів та організаційної структури сприяє ефективному розподілу ресурсів, координації діяльності підрозділів і створенню гнучкої системи управління, здатної швидко реагувати на зміни ринкових умов та зовнішнього середовища.

Властивим невід'ємним вектором регіональної політики структурного реформування має стати й збереження, розвиток та ефективна реалізація людського потенціалу сектору, адже зміни тут це шлях до підвищення кваліфікації та професійних компетенцій працівників, забезпечення ефективного управління персоналом, стимулювання інноваційної та підприємницької активності, зміцнення внутрішнього потенціалу підприємств і створення умов для сталого розвитку малого бізнесу в регіоні.

Відповідно, реалізація цього стратегічного пріоритету тісно пов'язана з організацією навчальних програм, тренінгів та менторських ініціатив, іншими заходами в царині підвищення кваліфікації працівників та керівників, формування лідерських та управлінських навичок, а також стимулювання інноваційного мислення підприємців та керівників малих і мікро- підприємств регіону. Створення платформ для обміну досвідом та кращими практиками серед підприємців забезпечує доступ до успішних бізнес-моделей, сприяє розвитку мережових контактів та партнерств. Підтримка участі підприємців у регіональних, національних та міжнародних програмах розвитку дає змогу розширювати горизонти діяльності, інтегруватися у ширші економічні та інноваційні процеси і підвищувати загальну ефективність і стійкість малого бізнесу.

<u>ПРІОРИТЕТИ</u> <u>СТРУКТУРНИХ ЗМІН</u>	<u>ЗАСОБИ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ</u> <u>СТРУКТУРНИХ ЗМІН</u>
Підтримка інноваційної активності та розширення підприємницької ініціативи	<ul style="list-style-type: none"> ✓ надання грантів і субсидій на розвиток нових підприємницьких ініціатив, зокрема пов'язаних з інноваційною діяльністю; ✓ пільгове кредитування та фінансова підтримка інноваційного підприємництва через регіональні програми; ✓ створення бізнес-інкубаторів та акселераторів для підтримки старт-апів та інноваційних проєктів.
Підвищення конкурентоспроможності та стійкості суб'єктів сектору	<ul style="list-style-type: none"> ✓ розвиток кластерних об'єднань та партнерських мереж для координації ресурсів і доступу до ринків; ✓ підтримка цифровізації бізнес-процесів для адаптації до нових ринкових умов і кризових ситуацій; ✓ надання консультаційних та аналітичних послуг щодо ризик-менеджменту та стратегії розвитку.
Модернізація організаційно-управлінської системи та структури на всіх рівнях менеджменту	<ul style="list-style-type: none"> ✓ впровадження сучасних інформаційно-аналітичних систем управління; ✓ підтримка професійного навчання та підвищення кваліфікації управлінського персоналу; ✓ консультаційна допомога щодо оптимізації внутрішніх процесів та організаційної структури.
Збереження, розвиток та ефективна реалізація людського потенціалу сектору	<ul style="list-style-type: none"> ✓ організація навчальних програм, тренінгів та менторських ініціатив; ✓ створення платформ для обміну досвідом та кращими практиками серед підприємців; ✓ підтримка участі підприємців у регіональних, національних та міжнародних програмах розвитку.
Структурні зміни в регуляторному та інституційному середовищі	<ul style="list-style-type: none"> ✓ оптимізація процедур державної реєстрації та ліцензування для малого бізнесу; ✓ впровадження прозорих правил доступу до державної підтримки та програм субсидування; ✓ проведення регулярного моніторингу та оцінки ефективності регіональної політики щодо малого підприємництва та адаптація механізмів підтримки.

Рис. 1. Пріоритети та засоби структурного реформування у секторі малого підприємництва регіону
Джерело: авторська розробка.

На сьогодні критично необхідними вважаємо й структурні зміни в регуляторному та інституційному середовищі, адже їх упровадження дозволить створити прозору та передбачувану систему взаємодії підприємств із органами влади, знизити адміністративні бар'єри, підвищити доступність державної підтримки та фінансових ресурсів, забезпечити стабільність та сприятливі умови для розвитку малого бізнесу, а також сприяти інтеграції підприємств у регіональні та національні економічні процеси.

Інструментами регіональної політики у цьому контексті стають: оптимізація процедур державної реєстрації та ліцензування; зниження адміністративних бар'єрів; скорочення часу і витрат на започаткування та ведення бізнесу. Впровадження прозорих правил доступу до державної підтримки та програм субсидування забезпечує рівні можливості для всіх підприємців та підвищує ефективність використання ресурсів. Проведення регулярного моніторингу та оцінки ефективності регіональної політики щодо малого підприємництва та адаптація механізмів підтримки дозволяють оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища, усувати недоліки системи підтримки та забезпечувати сталі умови для розвитку сектора малого бізнесу.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ **І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ**

В умовах війни сектор малого підприємництва в регіонах України зазнав суттєвих трансформацій, які проявилися у скороченні кількості активних підприємств, зміні їхньої спеціалізації, перебудові логістичних ланцюгів та адаптації до нових умов попиту і пропозиції. Підприємства змушені були оптимізувати витрати, шукати альтернативні канали реалізації продукції, переходити на дистанційні та онлайн-формати діяльності,

що значною мірою вплинуло на операційну та фінансову стійкість малого бізнесу та підвищило рівень ризиків у сфері господарювання. У таких умовах стає критично необхідною проактивна регіональна політика, спрямована на підтримку та розвиток малого підприємництва. Вона має забезпечувати не лише відновлення діяльності існуючих підприємств, а й стимулювати розвиток нових форм бізнесу, підвищувати конкурентоспроможність та стійкість сектора в умовах нестабільності, а також захищати активи підприємств від фінансових, ринкових і інституційних загроз. Досягнення структурних змін у секторі малого підприємництва передбачає модернізацію організаційних форм діяльності, впровадження інноваційних бізнес-моделей, оптимізацію ресурсного забезпечення, розвиток фінансових, інформаційних та консультативних інструментів підтримки підприємців, а також інтеграцію малого бізнесу у національні та міжнародні ланцюги доданої вартості. Це дозволяє підприємствам підвищити ефективність управлінських процесів, зміцнити внутрішню організаційну структуру та забезпечити стійкість до зовнішніх шоків.

Пріоритетами структурного реформування малого підприємництва в регіонах є стимулювання інноваційної активності, підвищення стійкості бізнесу до кризових ситуацій, розвиток людського капіталу та професійних компетенцій підприємців, формування прозорого та сприятливого регуляторного середовища. Ефективними засобами реалізації цих пріоритетів виступають гранти і субсидії, пільгове кредитування, розвиток бізнес-інкубаторів та акселераторів, цифровізація управлінських процесів та підтримка партнерських мереж між підприємствами і органами влади, що забезпечує комплексний підхід до розвитку та модернізації сектора малого бізнесу.

Перспективи подальших досліджень стосуються обґрунтування системи ресурсного забезпечення політики розвитку малого бізнесу України в умовах повномасштабної війни.

Література

1. Акімова Л. М. Методологічні підходи щодо оцінювання фінансової безпеки на рівні державних установ. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип. 1 (54). Ч. 2. С. 225–232
2. Аксьонова Т. С. Актуальні загрози та ризики фінансовій безпеці України та роль держави у її забезпеченні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 17. С. 130–138.
3. Боярчук Д. Економіка війни. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2022/03/4/683280/>
4. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Волошин В. І. Стратегічні імперативи державної політики протидії гібридним загрозам і забезпечення фінансово-економічної безпеки України. *Економіка України*. 2021. Вип. 2. С. 32–51.
5. Гетманець О. Фінансова безпека як об'єкт правового регулювання. *Фінансове право*. 2020. № 3. С. 218–223.
6. Кульпінський С. Роль фінансової безпеки України в поглибленні інтеграційних стосунків з європейськими країнами. *Фінансова консультація*. 2000. № 5. С. 34–38.
7. Миколайчук А. Б. Методичний підхід до прогнозування рівня фінансової безпеки держави в системі моніторингу. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2012. № 38. С. 32.
8. Порятунк економіки: вчимося господарювати в умовах війни. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3463896-porjatunok-ekonomiki-vcimosa-gospodaruvati-v-umovah-vijni.html>.
9. Ситник Н. С., Стефанків Б. О. Фінансові аспекти складників економічної безпеки держави. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2018. Випуск 1–2 (44). С. 136–140.
10. Lupak R., Kunytska-Iliash M., Berezivskiy Y., Nakonechna N., Ivanova L., Vasylytsiv T. Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. *Accounting*. 2021. 7 (7), 1785–1798.
11. Lupak R., Mizyuk B., Zaychenko V., Kunytska-Iliash M., Vasylytsiv T. Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy. *Agricultural and Resource Economics*. 2022. Vol. 8. № 1. P. 70–88.

References

1. Akimova, L. M. (2018). Methodological approaches to the assessment of financial security at the level of state institutions. *Efficiency of public administration*. Iss. 1 (54). Vol. 2. pp. 225–232.
2. Aksyonova, T. S. (2021). Actual threats and risks to the financial security of Ukraine and the role of the state in ensuring it. *Investments: practice and experience*. no. 17. pp. 130–138
3. Boyarchuk, D. (2022). Economy of war. URL: <https://www.epravda.com.ua/rus/columns/2022/03/4/683280/>
4. Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., Voloshyn, V. I. (2021). Strategic imperatives of the state policy of countering hybrid threats and ensuring financial and economic security of Ukraine. *Economy of Ukraine*. Iss. 2. pp. 32–51.
5. Hetmanets, O. (2020). Financial security as an object of legal regulation. *Financial law*. no. 3. pp. 218–223.
6. Kulpinsky, S. (2000). The role of financial security of Ukraine in deepening integration relations with European countries. *Financial consultation*. no. 5. pp. 34–38.
7. Mykolaichuk, A. B. (2012). Methodical approach to forecasting the level of financial security of the state in the monitoring system. *Herald of the economy of transport and industry*. no. 38. pp. 32.
8. Saving the economy: learning to manage in war conditions. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3463896-porjatunok-ekonomiki-vcimosa-gospodaruvati-v-umovah-vijni.html>.
9. Sytnyk, N. S., Stefankiv, B. O. (2018). Financial aspects of the components of economic security of the state. *Scientific and industrial magazine "Business-navigator"*. Iss. 1–2 (44). pp. 136–140
10. Lupak, R., Kunytska-Iliash, M., Berezivskiy, Y., Nakonechna, N., Ivanova, L., Vasylytsiv, T. (2021). Information and analytical support system of enterprise competitiveness management. *Accounting*. no. 7 (7). pp. 1785–1798.
11. Lupak, R., Mizyuk, B., Zaychenko, V., Kunytska-Iliash, M., Vasylytsiv, T. (2022). Migration processes and socio-economic development: interactions and regulatory policy. *Agricultural and Resource Economics*. Vol. 8. no. 1. pp. 70–88.